

Μια ακολουθία της Εκκλησίας, ένας Ύμνος στην ανθρώπινη ανάγκη (Νικόλαος Κόϊος, Συντονιστής Περιεχομένου Ενότητας Θρησκείας - Πεκπουσία)

/ [Πεκπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

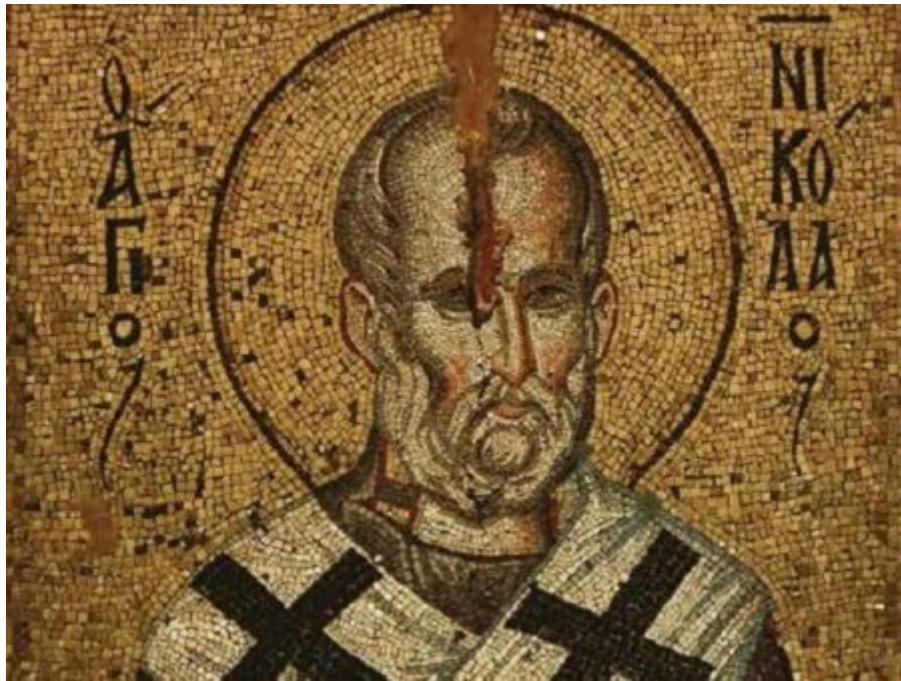
Η υμνογραφία αποτελεί τον πολυτιμότερο θησαυρό της Εκκλησιαστικής Λογοτεχνίας στην Ορθοδοξία. Ποικιλίες μέτρων, συνδυασμός ποίησης και πεζού λόγου, επενδεδυμένα όλα με τον μουσικό πλούτο της οκταηχίας διηγούνται το δράμα του ανθρώπινου προσώπου στην πορεία του να ψηλαφίσει τα αόρατα και να έλθει σε κοινωνία με το Άκτιστο.

Είναι όμως ορισμένες ακολουθίες οι οποίες πραγματικά ξεχωρίζουν. Η έμπνευση του ποιητή φαίνεται από το πρώτο τροπάριο του μικρού εσπερινού έως το δοξαστικό των Αίνων. Η πένα ορμά ασυγκράτητη και συνθέτει τον λόγο με τον ήχο σε έναν παλμό τέχνης και νοήματος έξω από τα συνηθισμένα, αλλά και τόσο κοντινό στην ανθρώπινη καθημερινότητα.

Μια τέτοια ακολουθία είναι αυτή του Αγίου Νικολάου επισκόπου Μύρων. Αν την δει κανείς από καθαρά υμνογραφική και λογοτεχνική σκοπιά στο Μηναίο του Δεκεμβρίου, μπορεί να αντιπαραβληθεί σε ποιητική ομορφιά και ποικιλία μόνον με αυτήν των Χριστουγέννων. Οι ασκητικός δεύτερος ήχος και ο τέττιγας πλάγιος του δευτέρου συμπλέκονται με τον χαρμόσυνο και χορευτικό Πρώτο και τον αναστάσιμο και παρακλητικό Πλάγιο του Πρώτου. «Στεφηφόρος βήματι Χριστού...»

[\[1\]](#) «Απόρω γλώττι και χείλεσιν, εγκώμιον βραχύ και παράκλησιν...»[\[2\]](#).

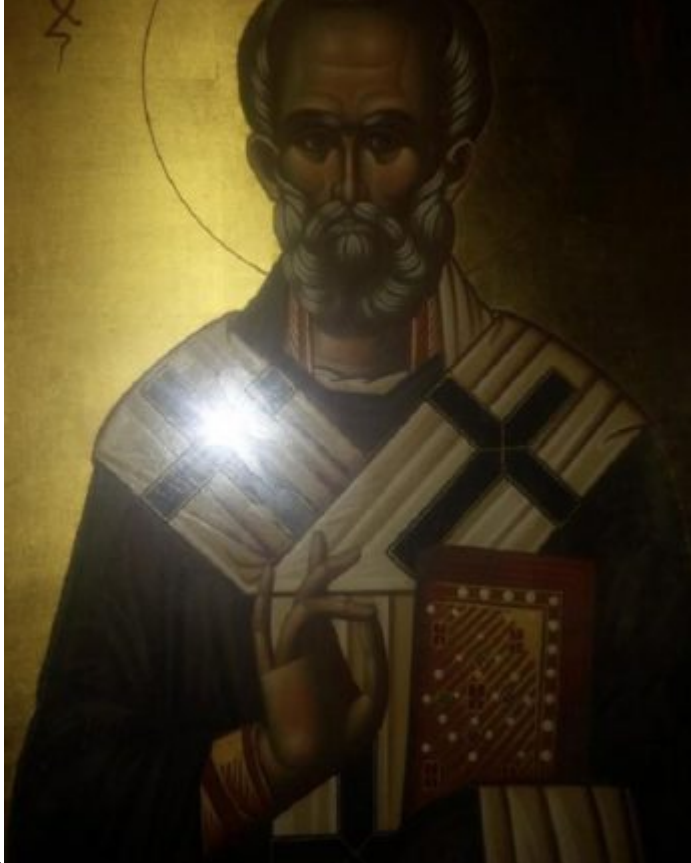

Τί είναι αυτό που κινεί τον υμνογράφο να προαναγγείλει ουσιαστικά το Μυστήριο της Σαρκώσεως του Θεού Λόγου, το οποίο εορτάζεται σε λίγες ημέρες, μέσα από την ζωή ενός Αγίου, του Αγίου Νικολάου εν προκειμένω;

Η υμνογραφία της ακολουθίας του Αγίου μας δίδει αβίαστα την απάντηση:

«θλιβομένων η θεία χαρμοσύνη,

αδικουμένων θερμότατος προστάτης, αντιλήπτωρ τοις εν τοις κινδύνοις,

χηρών αντιλήπτωρ μέγιστος,

καταπονουμένων εκδικητής,

πενήτων πλουτιστής,

αμαρτωλών προστάτης,

των εν θαλάσση κυβερνήτης,

ιατρός των εν νόσοις,

οδηγός πλανωμένων,

οδοιπόρων συνοδίτης».

Ψάλλοντας και διαβάζοντας την ακολουθία του Αγίου Νικολάου σπουδάζουμε το σύνολο του ανθρώπινου πόνου: την αδικία που συμπνίγει τον αδικούμενο, την καταρράκωση της αξιοπρέπειας, την εγκατάλειψη της ορφάνιας, την μοναξιά της χηρείας, την εκμετάλλευση του αδυνάτου, την βιοπάλη μέσα σε αντίξοες συνθήκες, την αδυναμία μπροστά στις φυσικές καταστροφές, την ανίατη ασθένεια που διαλύει το ανθρώπινο πρόσωπο, την περιπλάνηση ανάμεσα σε δύσκολες επιλογές.

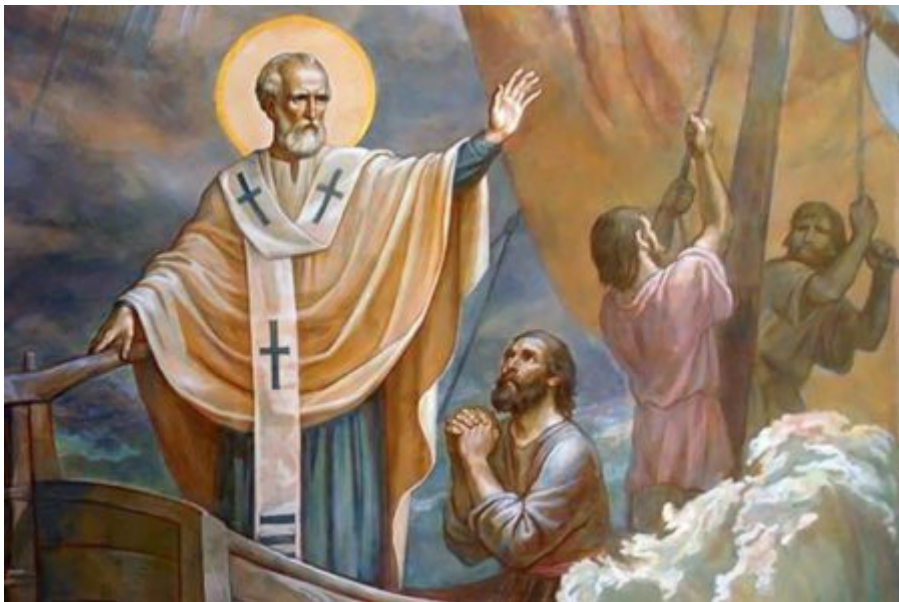
Δεν υπάρχει ίσως πιο «σαρκωμένος» και πιο συγκαταβατικός Άγιος από τον Άγιο Νικόλαο. Μολονότι είχε λάβει μόρφωση, ήταν επίσκοπος που συμμετείχε στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο, εξέφρασε την αγανάκτησή του στην κακοδοξία του Αρείου, δεν άφησε γραπτά κείμενα που να αποτυπώνουν το πνεύμα και την πίστη του. Προτίμησε να «γράψει» βιβλίο με την ίδια τη ζωή του. Να κατέλθει προς εκείνους που τον είχαν ανάγκη. Στους ανθρώπους τους οποίους η Θεία Πρόνοια έριξε στον δρόμο του. Δεν υπηρέτησε κάποια αφηρημένη ανθρωπιστική ιδέα. Υπηρέτησε με όλες τις δυνάμεις του τους συγκεκριμένους αναγκασμένους εν τόπω και χρόνω όπου και όποτε τον χρειάστηκαν. Ήταν το στήριγμα των πτωχών από την νεαρή του ηλικία. Δεν παράβλεψε ωστόσο και την αδικία εις βάρος εκπροσώπων της τότε άρχουσας τάξης, όπως οι τρεις συκοφαντημένοι στρατηγοί. Γλίτωσε με τις προσευχές του το θαλασσοδαρμένο καράβι και ανέστησε τον νεαρό ναυτικό που τσακίστηκε στα κατάρτια, αλλά δεν λυπήθηκε να ξοδέψει μεγάλα χρηματικά ποσά για να διασώσει την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα των νεαρών κοριτσιών ενός πατέρα πρώην πλουσίου και μετέπειτα οικονομικά χρεωκοπημένου.

Δεν τον παρουσιάζουν τα υπνογραφικά κείμενα ως αμαρτωλών διώκτη ή ελεγκτή, αλλά ως αμαρτωλών προστάτη[3]. Κατά μίμηση Εκείνου που προστάτεψε την μοιχαλίδα από τον λιθοβολισμό, την πόρνη του μύρου από την απαξίωση και τον Ζακχαίο τον Τελώνη από την απόρριψη.

Ο μακαριστός Γέρων Γελάσιος Σιμωνοπετρίτης προς την δύση της επίγειας ζωής του διηγήθηκε μία ιστορία, την οποία ακούσαμε και θα προσπαθήσουμε να την ανασύρουμε από την μνήμη μετά από τριάντα χρόνια περίπου.

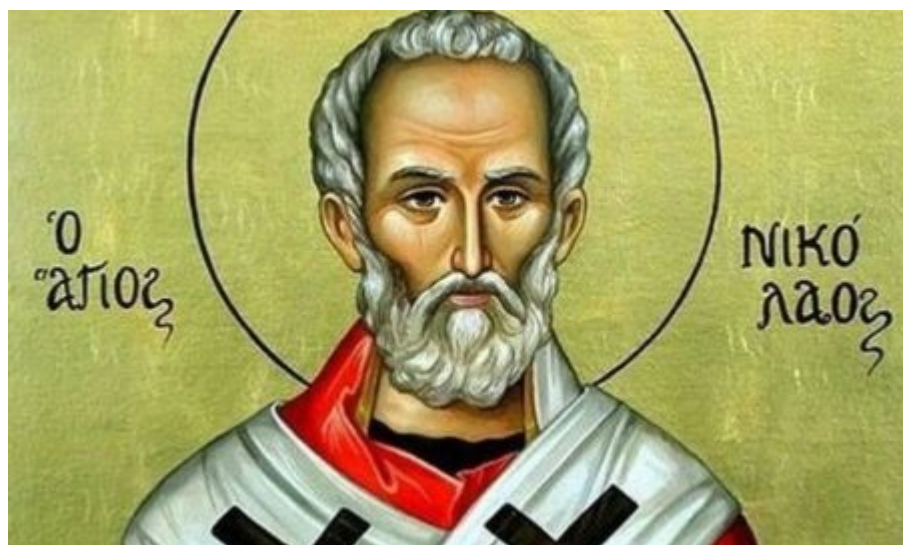
Συνήθιζε ο Γέρων Γελάσιος να τιμά τον Άγιο Κασσιανό τον Ρωμαίο, ο οποίος εορτάζει στις 29 Φεβρουαρίου κι ως εκτούτου τιμάται κάθε τέσσερα χρόνια. Διηγούνταν ο ίδιος σε μορφή ανέκδοτης ιστορίας το εξής: Στον Ουράνιο θρόνο διαμαρτυρήθηκε ο Όσιος Κασσιανός για τον εορτασμό του κάθε τέσσερα χρόνια, ενώ άλλοι Άγιοι είχαν περισσότερες της μίας εορτής κατ' έτος. Τότε ο Θεός διατάσσει τους Αγγέλους να καλέσουν τον Νικόλαο Μύρων. Μετά από μακρά αναζήτηση ο Νικόλαος εμφανίστηκε ταλαιπωρημένος και θαλασσοδαρμένος μπροστά στο Ουράνιο Βήμα. Στην ερώτηση: Πού ήσουν Νικόλαε; Η απάντηση ήταν: Με είχαν ανάγκη σε μία τρικυμία άνθρωποι που κινδύνευαν! Στρεφόμενος ο Θεός προς τον Κασσιανό είπε: Κατανοείς τώρα γιατί όχι μόνον δύο ή τρεις φορές τον χρόνο, αλλά και κάθε εβδομάδα τιμάται ο Νικόλαος;!

Στην Εκκλησιαστική και Χριστιανική ζωή εμφανίζεται συχνά ένας πειρασμός: να υπερτονίζεται το πνευματικό και να υποτιμάται το σωματικό και το κοινωνικό στοιχείο της ανθρώπινης ζωής. Ο υπερτονισμός αυτός δημιουργεί προβλήματα τόσο στο ήθος όσο και στο δόγμα. Σε περίπου δύο εβδομάδες θα εορτάσουμε την Σάρκωση του Λόγου, την τομή της ανθρώπινης ιστορίας σε προ Χριστού και μετά Χριστόν. Ο Λόγος, ο Χριστός έλαβε όλο το δικό μας φύραμα και έγινε όμοιος με εμάς κατά πάντα εκτός της αμαρτίας. Προσέλαβε ολόκληρο τον άνθρωπο, την ιστορία, τον πολιτισμό, τον πόνο, τις αγωνίες, τις προσδοκίες, την ανάγκη της σωτηρίας από τα δεσμά του θανάτου. Δεν απάντησε μόνον στις θεολογικές αναζητήσεις του Νικοδήμου^[4], αλλά και στην αγωνιώδη κραυγή της

παραπεταμένης Χαναναίας: «η θυγάτηρ μου κακώς δαιμονίζεται, ελέησόν με!»^[5]»

Ο Άγιος Νικόλαος προσέτρεξε στην καθημερινή ανάγκη, σε αυτά που πολλοί από εμάς παραβλέπουμε στον πλησίον μας στο όνομα της αναζήτησης μιας υψηλής πνευματικότητας. Εκείνος στηρίζοντας ευαγγελικά και έμπρακτα τον αδικούμενο και τον ξεπεσμένο καθίσταται «περιεχόμενος των αθεάτων τα κάλλη»^[6], κατανοεί την φοβερά δόξα, καλείται Άγιος αγίων, ακόμη και Πανάγιος^[7] και αναγγέλλει σε εμάς τους ουράνιους λόγους της αιζώου θεωρίας. Ο σπαραγμός της καρδιάς του για τον άνθρωπο στην ανάγκη εγκεντρίζεται στην αιωνιότητα και η πρόσκαιρη και επίγεια φροντίδα των θλιβομένων μετατρέπεται χαρισματικά σε ουράνια και αιώνια δόξα.

Διδάσκοντας εμάς τους θεολογούντες ότι η αναζήτηση των υψηλών νοημάτων καρποφορεί μέσα από τα μικρά και καθημερινά. Μέσα από το αγκάλιασμα του πλανημένου και του αμαρτωλού που γίνεται ενοχλητικός πολλές φορές. Μέσα από το σκύψιμο και την έμπρακτη φροντίδα αυτού που έχει ανάγκη. Μέσα από την ταπεινή και ανιδιοτελή παρρησία μπροστά στην αδικία.

Χρόνια πολλά με τις ευχές του Παναγίου Νικολάου!

^[1] Τροπάριο Α' ωδής, ήχος Β', ειρμός Εν βυθώ κατέστρωσεν

^[2] Τροπάριο Α' ωδής, ήχος Α', ειρμός Χριστός γεννάται

^[3] Δοξαστικό αίνων, ήχος πλ. Α'

^[4] Ιω. 3,5

^[5] Μθ. 15, 22

[\[6\]](#) Τροπάριο αίνων ήχος Α΄

[\[7\]](#) Δοξαστικό Αίνων ήχος πλ. Α΄